

บทความวิจัย

การประเมินมาตรการ COVID FREE SETTING ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10

Assessment of COVID Free Setting Measures in Higher Education Institutions in the 10th Public Health Region.

สุกัญญา เชื้อธรรม¹ Sukanya Chueatham¹

นฤมล เทียมสุวรรณ² Naruemon Theamsuwan²

สังวาล พงษ์ศรี³ Sangwan Pongson³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 เก็บข้อมูลในสถานศึกษาจำนวน 5 แห่งโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ สังกัดรัฐบาล ร้อยละ 78.2 จำนวนนักศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 3,186 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 90.5 ส่วนใหญ่เคยได้รับการชี้แจง นิเทศ ติดตามเรื่องการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยงานสาธารณสุข ร้อยละ 93.5 และสถานศึกษามีการติดตามให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายงานการเจ็บป่วยต่อผู้รับผิดชอบทราบ ร้อยละ 94.8

ผลการประเมินตนเองตามมาตรการ COVID FREE SETTING ของกรมอนามัย โดยจะต้องมีการดำเนินการครบทุกข้อ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินสำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ร้อยละ 71.25 เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า ประเด็นที่มีการดำเนินการมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 1 มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ประเด็น การทำความสะอาดวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ และจุดล้างมือ ร้อยละ 96.75 ด้านที่ 2 มาตรการสำหรับผู้ให้บริการ คือ จำนวน 3 ประเด็น ร้อยละ 96.25 คือ 1 บุคลากรทุกคนต้องได้รับการฉีดวัคซีนครบโดส ร้อยละ 85-100 (ตามสี่พื้นที่) 2 นักศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด (พื้นที่สีแดง) และพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (พื้นที่สีแดงเข้ม) ทุกคนต้องตรวจคัดกรอง ATK ในวันแรกของการเปิดเรียนของสถานศึกษา และ 3 ผู้ประกอบการร้านอาหารปฏิบัติตามมาตรการ COVID FREE SETTING ด้านที่ 3 มาตรการสำหรับผู้รับบริการ มีการดำเนินการมากที่สุด ประเด็น หน่วยงานมีการเรียนการสอนได้ทั้งรูปแบบ Onsite หรือ Online หรือแบบผสมผสาน (Hybrid) ร้อยละ 97.0

คำสำคัญ : มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร COVID Free setting, สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

^{1,2} นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี

³ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร

*ผู้รับผิดชอบหลักบทความ Email: sukanya1987silapraya@gmail.com

Abstract

This research is survey research to study the results of the assessment of COVID Free setting for higher education institutions in the 10th Public Health Region. Data were collected in 5 educational institutions using interview forms and analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, and standard deviation. Inferential statistics were used to determine the relationship between general data and the results of the self-assessment of COVID FREE SETTING with the Chi-square test.

The results showed that most of the educational institutions were under the government 78.2%. The average number of students is 3,186. Most of the respondents were students, 90.5%, and 93.5% had received follow-up supervision on the prevention of coronavirus 2019 from the public health organization. Educational institutions have followed up with students, instructors, and staff who are sick with coronavirus 2019 to report the illness to those responsible at 94.5%.

The results of self-assessment according to the Department of Health's COVID FREE SETTING measure, which must have completed all the items, were found to pass the assessment criteria for higher education institutions in the 10th Public Health Region, 71.25%. When looking at each aspect, it was found that the issues with the most action were aspect 1, environmental health measures, issues of cleaning materials, utensils, and hand washing points with 96.75%. The second aspect, measures for service providers, were 3 issues, representing 96.25%. That is, 1 All staff must be complete doses vaccinated 85-100% (according to the color of the area). 2 Students and staff in educational institutions located in the highest controlled areas (red area) and the highest and strict control area (dark red area) must undergo ATK screening on the first day of school opening, and 3 restaurant operators comply with COVID FREE SETTING measures. The third aspect, the measures for service recipients with the most action on the organizations have teaching methods either onsite or online or in a hybrid format at 97.0%.

Keywords: Safety measures for organizations COVID Free setting, Education institution

^{1,2} Public Health Technical Officer, Practitioner Level of Regional Health Promotion Center 10 Ubonratchathani

³ Public Health Technical Officer, Professional Level of Yasothorn Provincial Health Office

* Corresponding author Email: sukanya1987silapraya@gmail.com

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายหลังจากมีการระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด โรคอุบัติใหม่นี้ไม่เป็นที่รู้จักเลยก่อนที่จะมีการระบาดในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในเดือนธันวาคม ปี 2019 จนกระทั่งการระบาดเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและแพร่กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคในโลก มียอดผู้ติดเชื้อสะสมทั่วโลก⁴ 215,937,536 คน ประเทศไทยเป็นอีกประเทศที่มีการแพร่ระบาดสูง การระบาดใหญ่ไปทั่วส่งผลกระทบต่อหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยที่ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างสูง ทั้งด้านระบบสาธารณสุข ระบบเศรษฐกิจและสังคม การระบาดเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและแพร่กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคในโลก รวมทั้งประเทศไทย สถานการณ์การแพร่ระบาดของประเทศไทย⁴ ตั้งแต่เริ่มระบาดจนถึงปัจจุบัน พบว่าผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อสะสม จำนวน 2,447,964 ราย รักษาหาย 2,342,765 ราย เสียชีวิตสะสม จำนวน 22,185 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.91 ส่วนสถานการณ์ของเขตสุขภาพที่ 10 ตั้งแต่เริ่มระบาดพบว่า ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อสะสมจำนวน 68,642 ราย เสียชีวิตสะสม จำนวน 407 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.56 (กรมควบคุมโรค, 2565)

มาตรการในการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)⁶ ประเทศต่างๆ นำไปใช้ มีหลากหลายวิธีที่สำคัญคือ การสวมหน้ากากหรือหน้ากากอนามัย การล้างมือด้วยสบู่ หรือ แอลกอฮอล์เจล การเว้นระยะห่าง การปิดสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ชุมนุม หรือกิจการ กิจกรรมบางอย่างที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึงมาตรการดูแลทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคของสถานที่สาธารณะ เช่น ตลาด โรงแรม ร้านอาหาร

กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร⁷ COVID Free Setting เป็นมาตรการเพื่อคลายล็อกดาวน์ ให้บางกิจการ/กิจกรรม กลับมาเปิดให้บริการได้ (1 กันยายน 2564) โดยหลักการสำคัญของมาตรการ "องค์กรปลอดโควิด" ประกอบด้วย 3 มาตรการสำคัญ คือ 1) COVID-Free Environment หรือ การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดโควิด การมีระบายอากาศ สุขอนามัยเหมาะสม สะอาด ปลอดภัย และเว้นระยะห่าง 2) COVID-Free Personnel หรือ พนักงานปลอดโควิด ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ พนักงาน ต้องฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์ และตรวจ ATK ทุกสัปดาห์ 3) COVID-Free Customer หรือ ลูกค้าปลอดโควิด ผู้ใช้บริการต้องมี "บัตรสีเขียว หมายถึง ฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์ หรือ "บัตรสีเหลือง" หมายถึงเคยติดเชื้อโควิด หรือมีผลตรวจ ATK เป็นลบ ในเวลาที่กำหนด (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียน นักศึกษาอยู่รวมกัน มักจะมีความเสี่ยงสูง หากมีระบบการจัดการที่ไม่ดี อาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ได้ เนื่องจากพบว่าการติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีอาการหรือมีอาการแสดงค่อนข้างน้อย ความรุนแรงจะน้อยมาก หากมีการระบาดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาขึ้น จะมีผลกระทบในสังคมหรือผู้ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อแม่ ผู้สูงอายุ ที่ติดเชื้อจากเด็ก

ตามที่ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ประกาศมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรปลอดโควิด-19 แต่ไม่ได้กำหนดมาตรการ COVID Free Setting สำหรับสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา/วิทยาลัย ซึ่งมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ดำเนินการประเมินตนเองผ่านแพลตฟอร์ม Thai Stop Covid ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด และพร้อมที่จะดำเนินการเปิดสถานศึกษา แต่ยังไม่มีความปฏิบัติอย่างชัดเจน ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี จึงได้ดำเนินกิจกรรมการขับเคลื่อน COVID Free Setting สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและ จัดทำร่างมาตรการดังกล่าว พร้อมทั้งทดลองใช้และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะร่วมกับเครือข่ายผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเครือข่ายจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10

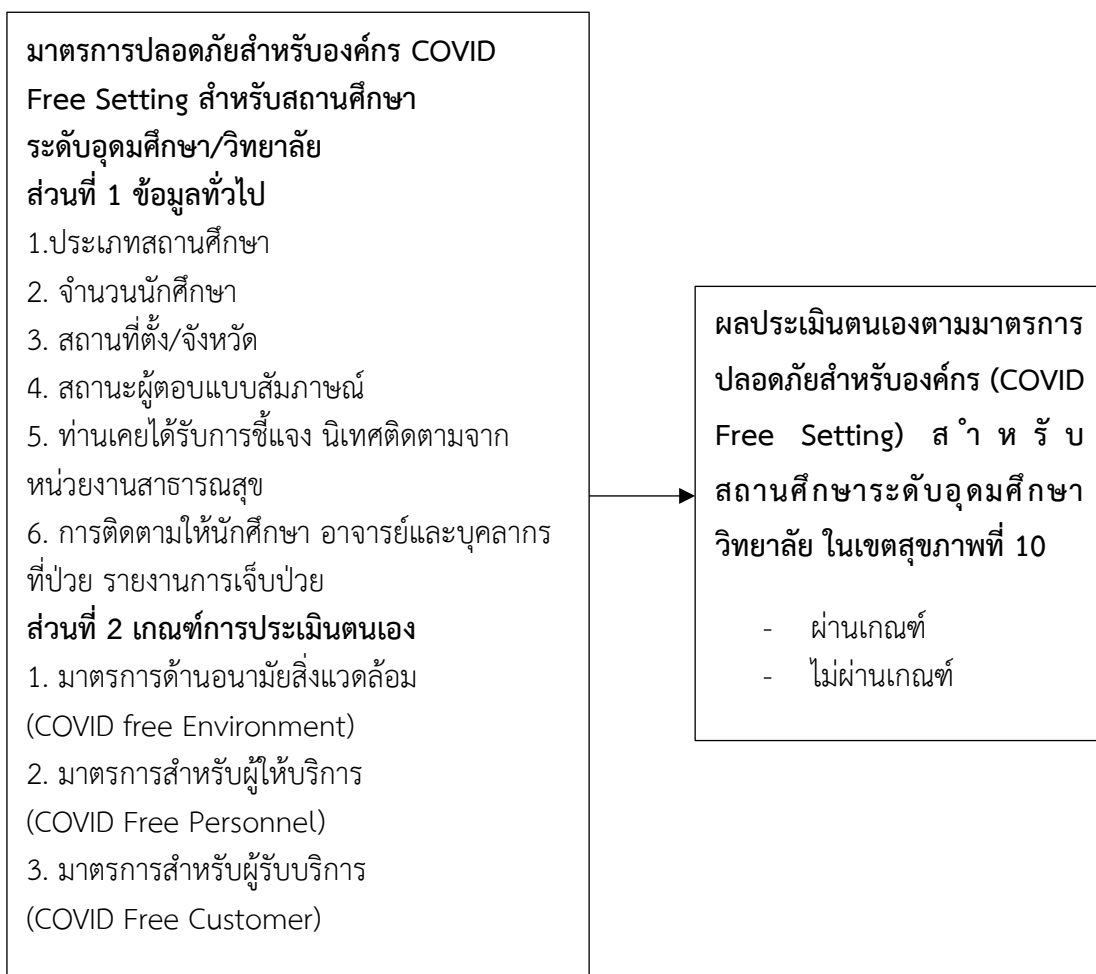
เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตสุขภาพที่ 10

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการประเมินมาตรการ COVID FREE SETTING ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 เพื่อทราบผลการดำเนินการตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนามาตรการควบคุมป้องกันโรคโควิด 19 ที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4.วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนและประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ซึ่งศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรการ COVID Free Setting สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และได้มีการเสนอมาตรการดังกล่าวแก่ตัวแทนสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา เครือข่ายสาธารณสุข ในเขตสุขภาพที่ 10 โดยเป็นรูปแบบ On site

ในจังหวัดอุบลราชธานี และรูปแบบ Online ในจังหวัดอื่นๆ ในเขตสุขภาพที่ 10 เพื่อร่วมพิจารณาเป็นแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรศึกษา คือ ประชากรในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ซึ่งได้แก่ อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา จำนวน 896,700 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา จำนวน 400 คน

4.1.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง: โดยคัดเลือกตามขั้นตอนดังนี้

4.1.3.1 การคัดเลือกสถานศึกษา คัดเลือกสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 จาก 5 จังหวัด ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ในสถานศึกษาที่มีการดำเนินการมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 จังหวัดละ 1 แห่ง

4.1.3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แห่งละ 1 คน และคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับกลุ่มนักศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกจากข้อ 4.1.3.1

4.2 การคำนวณขนาดตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้นโดย Taro Yamane ด้วยจำนวนประชากรในกลุ่มนักศึกษาอาจารย์ และบุคลากรในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 10 โดยประมาณมากกว่า 100,000 คน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้จำนวนขนาดตัวอย่าง อย่างน้อยจำนวน 400 คน ดังนี้

บุคลากร	จำนวน 78 คน
---------	-------------

นักศึกษา	จำนวน 322 คน
----------	--------------

เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ (Inclusion Criteria)

คุณสมบัติ ดังนี้

1. สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10
2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอาจารย์ บุคลากร หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19
3. นักศึกษาที่ได้รับคัดเลือก
4. มีความยินยอมตอบแบบสัมภาษณ์ เข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ (Exclusion criteria)

1. สถานศึกษาไม่ได้รับทราบมาตรการ COVID Free Setting สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 และไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวไปปฏิบัติใช้
2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบไม่ครบถ้วน

เกณฑ์การให้เลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

เมื่ออาสาสมัครมีความประสงค์ขอยกเลิกจากการวิจัย ไม่ให้ใช้ข้อมูล ทั้งในระหว่างตอบแบบสอบถาม และภายหลังเสร็จสิ้น โดยสามารถแจ้งต่อผู้วิจัยโดยตรงได้ทันที ที่มีความประสงค์จะยกเลิกการใช้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือในการวิจัย

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามจากแบบประเมินตนเองดำเนินการตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตสุขภาพที่ 10 แบบเลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 เกณฑ์การประเมินตนเอง จำนวน 26 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

1. ประเภทสถานศึกษา
2. จำนวนนักศึกษา
3. สถานที่ตั้ง/จังหวัด
4. สถานะผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
5. ท่านเคยได้รับการชี้แจง นิเทศติดตามจากหน่วยงานสาธารณสุข
6. การติดตามให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่ป่วย รายงานการเจ็บป่วย

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การประเมินตนเอง จำนวน 26 ข้อ แบ่งเป็น 3 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (COVID free Environment)
 - 1.1 มาตรการด้านการระบายอากาศภายในอาคาร
 - 1.2 มาตรการด้านการทำความสะอาด
 - 1.3 มาตรการด้านการจัดการคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค
 - 1.4 มาตรการด้านการจัดการขยะ
2. มาตรการสำหรับผู้ให้บริการ (COVID Free Personnel)
3. มาตรการสำหรับผู้รับบริการ (COVID Free Customer)

การให้คะแนน การให้คะแนนในการประเมินแบ่งเป็น 3 ตัวเลือก โดยกำหนดให้คะแนนตั้งแต่ 0 - 2 แทนระดับการประเมินตนเองตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดการให้คะแนนในการประเมิน

รายละเอียดการประเมินตนเอง	การให้คะแนน
1. มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (COVID free Environment) 1.1 มาตรการด้านการระบายอากาศภายในอาคาร 1.2 มาตรการด้านการทำความสะอาด 1.3 มาตรการด้านการจัดการคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค 1.4 มาตรการด้านการจัดการขยะ	0 = ไม่มีบริการ/ไม่ทราบ 1 = ไม่ได้ดำเนินการ 2 = ดำเนินการ
2. มาตรการสำหรับผู้ให้บริการ (COVID Free Personnel)	0 = ไม่มีบริการ/ไม่ทราบ 1 = ไม่ได้ดำเนินการ 2 = ดำเนินการ
3. มาตรการสำหรับผู้รับบริการ (COVID Free Customer)	0 = ไม่มีบริการ/ไม่ทราบ 1 = ไม่ได้ดำเนินการ 2 = ดำเนินการ

แบ่งผลการประเมินมาตรการ COVID FREE SETTING ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตสุขภาพที่ 10 ออกเป็น 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน โดยสถานศึกษามีผลการประเมิน “ผ่าน” คือ มีการดำเนินการครบทุกข้อ และสถานศึกษามีผลการประเมิน “ไม่ผ่าน” คือ มีการดำเนินการไม่ครบทุกข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ร่วมจัดทำร่างแบบสอบถามโดยอ้างอิงจากแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีเปิดสถานประกอบกิจการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี กรมอนามัยและสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์เสนอแบบสอบถามแก่ หัวหน้ากลุ่มและคณะทำงาน ซึ่งตรวจสอบความตรง (validity) โดยนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และแจ้งเป็นหนังสือราชการไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา วิทยาลัย ในเขตสุขภาพที่ 10

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) จัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยปรับปรุงจากแบบประเมินตนเองดำเนินการตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา วิทยาลัย ในเขตสุขภาพที่ 10

2) ส่งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 5 จังหวัด และหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2) ประสานงานยังผู้รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 5 จังหวัด และสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก ในการขอความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์

3) ชี้แจงแบบสัมภาษณ์แก่เครือข่ายสาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตสุขภาพที่ 10

4) ส่งแบบสัมภาษณ์ให้เครือข่ายสาธารณสุข และผู้รับผิดชอบงานในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตสุขภาพที่ 10

5) เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับ

ขั้นตอนการควบคุมคุณภาพของข้อมูล

1. ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล

รวบรวมข้อมูลในรูปแบบข้อมูลตาราง (excel) แล้วตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนวิเคราะห์ต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) นำเสนอด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การพิจารณาด้านจริยธรรม

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ระดับเขต เขตสุขภาพที่ 10 รหัสโครงการ ID-03-65-01-E ให้การรับรอง ณ วันที่ 5 พฤษภาคม 2565

6. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ สังกัดรัฐบาล ร้อยละ 78.2 จำนวนนักศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 3,186 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น กลุ่มนักศึกษา ร้อยละ 90.5 ส่วนใหญ่เคยได้รับการชี้แจง นิเทศติดตามเรื่องการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยงานสาธารณสุข ร้อยละ 93.5 ส่วนใหญ่แล้วสถานศึกษามีการติดตามให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายงานการเจ็บป่วยต่อผู้รับผิดชอบทราบ ร้อยละ 94.8

ผลการประเมินตนเองตามมาตรการ COVID FREE SETTING ตามเกณฑ์ของกรมอนามัย โดยจะต้องมีการดำเนินการครบทุกข้อ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free setting) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ร้อยละ 71.25 เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (COVID free Environment) มีการดำเนินการมากที่สุดข้อ 1.3) หน่วยงานของท่าน มีการทำความสะอาดวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ ด้วยผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด และจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ ร้อยละ 96.75 ด้านที่ 2 มาตรการสำหรับผู้ให้บริการ (COVID Free Personnel) มีการดำเนินการมากที่สุด ร้อยละ 96.25 จำนวน 3 ข้อได้แก่ ข้อ 2.1) อาจารย์ และบุคลากร ของสถานศึกษาทุกคนต้องได้รับการฉีดวัคซีนครบโดส ร้อยละ 85-100 (ตามสีพื้นที่) กรณีที่บุคลากรไม่รับวัคซีนหรือรับวัคซีนไม่ครบ จะต้องตรวจ ATK ทุก 7-14 วัน และให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจเอง ข้อ 2.2) นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด (พื้นที่สีแดง) และพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (พื้นที่สีแดงเข้ม) ทุกคนต้องตรวจคัดกรอง ATK ในวันแรกของการเปิดเรียนของสถานศึกษา และข้อ 2.5) ผู้ประกอบการร้านอาหารในและหน้าสถานศึกษา ให้ปฏิบัติตามสุขอนามัยในการประกอบอาหาร สวมหน้ากากอนามัย หมวกคลุมผม face shield ถุงมือ ขณะประกอบอาหารทุกครั้ง เน้นเมนูที่ปรุงสุกใหม่ มีฝาปิดหรือ counter shield กันที่วางอาหาร - ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องได้รับวัคซีนครบ ครบโดสและได้รับการสุ่มตรวจ ATK อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยสุ่มตรวจ 25% ต่อสัปดาห์ ด้านที่ 3 มาตรการสำหรับผู้รับบริการ (COVID Free Customer) มีการดำเนินการมากที่สุดข้อ 3.5) หน่วยงานของท่านมีการเรียนการสอนได้ทั้งรูปแบบ Onsite หรือ Online หรือแบบผสมผสาน (Hybrid) ร้อยละ 97.0

7. การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าผลการประเมินตนเองตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตสุขภาพที่ 10 ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 71.25 ซึ่งส่วนใหญ่เคยได้รับการชี้แจง นิเทศติดตามเรื่องการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยงานสาธารณสุข ร้อยละ 93.5 และสถานศึกษามีการติดตามให้นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายงานการเจ็บป่วยต่อผู้รับผิดชอบทราบ ร้อยละ 94.8 สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การเปิดโรงเรียนหรือสถานบันการศึกษาตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 34) ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ทำการส่งเพื่อแจ้งเป็นหนังสือราชการไปทุกจังหวัดให้ถือปฏิบัติโดยทั่วแล้ว

สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การเปิดโรงเรียนหรือสถานบันการศึกษาตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 34) ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ทำการส่งเพื่อแจ้งเป็นหนังสือราชการไปทุกจังหวัดให้ถือปฏิบัติโดยทั่วแล้ว

เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า **ด้านที่ 1 มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (COVID free Environment)** มีการดำเนินการมากที่สุดในข้อ 1.3) หน่วยงานของท่าน มีการทำความสะอาดวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ ด้วยผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด และจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำ ร้อยละ 96.75 **ด้านที่ 2 มาตรการสำหรับผู้ให้บริการ (COVID Free Personnel)** มีการดำเนินการมากที่สุดจำนวน 3 ข้อได้แก่ ข้อ 2.1) อาจารย์ และบุคลากร ของสถานศึกษาทุกคนต้องได้รับการฉีดวัคซีนครบโดส ร้อยละ 85-100 (ตามสีพื้นที่) กรณีที่บุคลากรไม่รับวัคซีนหรือรับวัคซีนไม่ครบ จะต้องตรวจ ATK ทุก 7-14 วัน และให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจเอง ข้อ 2.2) นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด (พื้นที่สีแดง) และพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (พื้นที่สีแดงเข้ม) ทุกคนต้องตรวจคัดกรอง ATK ในวันแรกของการเปิดเรียนของสถานศึกษา และข้อ 2.5) ผู้ประกอบการร้านอาหารในและหน้าสถานศึกษา ให้ปฏิบัติตามสุขอนามัยในการประกอบอาหาร สวมหน้ากากอนามัย หมวกคลุมผม face shield ถูมือ ขณะประกอบอาหารทุกครั้ง เน้นเมนูที่ปรุงสุกใหม่ มีฝาปิดหรือ counter shield กันที่วางอาหาร - ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องได้รับวัคซีนครบ ครบโดสและได้รับการสุ่มตรวจ ATK อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยสุ่มตรวจ 25% ต่อสัปดาห์ ร้อยละ 96.25 **ด้านที่ 3 มาตรการสำหรับผู้รับบริการ (COVID Free Customer)** มีการดำเนินการมากที่สุดในข้อ 3.5) หน่วยงานของท่านมีการเรียนการสอนได้ทั้งรูปแบบ Onsite หรือ Online หรือแบบผสมผสาน (Hybrid) ร้อยละ 97.0 ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามมาตรการเปิดเรียน On site ปลอดภัย อยู่ได้กับโควิด 19 ในสถานศึกษาเตรียมความพร้อมการเปิดภาคเรียนที่ 1 / 2565 ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการเฝ้าระวังในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเรียน On site ด้วยหลักการ “ตัดความเสี่ยง สร้างภูมิคุ้มกัน” ด้วย 3T1V ได้แก่ T : Thai Stop Covid Plus (TSC+) สถานศึกษาต้องประเมินตนเองเตรียมพร้อมก่อนเปิดเรียน T : Thai Save Thai (TST) นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ประเมินความเสี่ยงตนเองเป็นประจำ T : Test ตรวจคัดกรอง เฝ้าระวังอย่างเหมาะสม เช่น ATK เมื่อมีความเสี่ยงหรือมีอาการ V : Vaccine ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และเด็กอายุ 5-18 ปี ได้รับวัคซีนโควิด 19- ตามเกณฑ์ และมาตรการสร้างความปลอดภัย ป้องกันโควิด 19 ในสถานศึกษา (6 หลัก 6 เสริม 7 เข้ม) อีกทั้งยังเป็นไปตามคำแนะนำในการทำความสะอาด ทำลายและฆ่าเชื้อโรคในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สนับสนุนมาตรการที่มีการดำเนินการแล้วเกิดผลดี เช่น การชี้แจง นิเทศติดตาม การกำหนดให้เป็นนโยบายที่ต้องปฏิบัติ
2. มุ่งเน้นการสื่อสารในองค์กรเมื่อมีการกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย เพื่อรับรู้ และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การกำหนดนโยบายและแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ หรืออาจกำหนดนโยบายและแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

การนำมาตรการต่างๆ ที่มีของทุกหน่วยงานไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีมาก ควรศึกษาให้ละเอียดและครอบคลุมกับกฎหมายที่ออกมาและนำมาดำเนินการเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษา ก่อนและหลังการนำมาตรการ COVID FREE SETTING ไปใช้เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

9.เอกสารอ้างอิง

1. รุ่งทิศา มากอิม, และคณะ. บทเรียนจากการป้องกันและควบคุมการระบาดของโควิด-19: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอ่างทอง. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข 2563;14(4):490-507.
2. กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย. คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พ.ศ.2559. นนทบุรี: กระทรวง; 2563. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
3. กรมอนามัย. THAI STOP COVID มาตรฐานความปลอดภัย ป้องกันโรค COVID-19 รองรับสุขภาพดีวิถีใหม่. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 6 เม.ย. 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/webapp/main.php>
4. กรมควบคุมโรค. สถานการณ์การแพร่ระบาด. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 6 เม.ย. 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/>
5. กรมอนามัย. แนวทางเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การเปิดภาคเรียน ป้องกัน Covid-19. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 8 เม.ย. 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/webapp/main.php>
6. กรมอนามัย. แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประเทศไทย. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 15 เม.ย. 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/webapp/main.php>
7. กรมอนามัย. ข้อเสนอการยกระดับมาตรการ กรณีเปิดสถานประกอบการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (Covid Free Setting). [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 16 พ.ค. 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://covid19.anamai.moph.go.th/th/covid-free-setting/>